

теоретични схеми, служещи ни като инструменти за анализ на реалността.

В ролята на „другите“ – ромите и населяваните от тях квартали – подобно на призраци менят своята социална видимост. Те биват схващани от етническите българи като обекти, намиращи се извън обхвата на всекидневния поглед, предизвикват неразбиране и страх. Възприемайки себе си като част от дадена общност, индивидът фокусира някаква „своя“ реалност (всъщност тя притежава характеристиките на тази на общността), която по дефиниция отграничава някаква друга – „чужда“ реалност. Това е друг свят, друг порядък – които не притежават съществената за „нас“ характеристика – това, че са „наши“ (Грекова 2001). По този начин „те“ се оказват непълноценни, анормални. Малцинството, съставено от „живи сенки“, се явява като колективен субект, приемайки определен образ, който е подвластен на опити за контрол и манипулация за различни цели: за изграждане на собствен положителен образ – като огледало, коректив; за сплашване, откъсване на вниманието; за мобилизиране на сили. „Призрачността“ в настоящия анализ символизира и частичност, липса на плътност, преходност, двузначност и подчиненост на доминантния културен модел, който е етнически по своя характер, но не схваща себе си като такъв. „Призрачността“ се проявява в четири по-основни аспекта.

1. Първият от тях е положеността на изследваните квартали в географското пространство. В тази част от анализа ще разгледам материалните условия, които се явяват като контекст на личните разкази от проведените интервюта. И двата квартала, които посетихме – „Факултета“ и „Христо Ботев“, са отделени от градската мрежа, сякаш изтласкани и непринадлежащи към нея (въпреки че разстоянието до центъра не е чак толкова голямо). Създава се впечатление за „село“, имайки предвид затвореност, отделеност, необлагороденост. Достъпът от квартал „Факултета“ до центъра посредством градски транспорт е затруднен поради отдалечеността на спирките от жилищните площи. И в двата квартала се наблюдава двусмисленост на контрола върху частната дейност – къщи извън стандартите, незаконни постройки, завземане на общата територия, както и занемарени или изцяло липс-